DARUL ABONAŢILOR „UNIVERSULUI" pe 1941

Abonaţii ziarului „Universul" cari vor trimite direct Societăţii „Franco-Română" de Asigurări Generale Bucureşti, Calea Griviţei 23, suma de lei 440 vor primi:

1) **O POLIŢĂ NOUĂ DE ASIGURARE DE 20.000 LEI cu amortizare şi premii în bani şi lozuri ale Loteriei Statului, achitată înainte pe 2 luni, participând la tragerile din 15 Martie şi 15 Aprilie 1941.**

2) **UN SFERT DE LOZ AL LOTERIEI STATULUI PENTRU CLASA 2-a — CONFORM NOULUI PLAN — IN VALOARE DE LEI 500, participând la tragerile din 27 şi 28 II 1941.**

3) **UN CALENDAR-BLOC DE PERETE PENTRU ANUL 1941.**

Acești abonaţi ai „Universului" primesc scutire de rate pe baza abonamentului şi anume: **pentru fiecare abonament anual se eliberează de plată 4 rate lunare a lei 220, dela sfârşitul asigurării.** In felul acesta, durata plăţii primelor, care pentru această asigurare este de 10 ani, se reduce pentru abonat la 7 ani.

Continuând plata ratelor de asigurare de lei 220 lunar vor mai primi în dar:

1. La achitarea ratei a 4-a lunare un cuţitaş cu două limbi şi tirbuşon;

2. La achitarea ratei a 12-a lunare, una casetă cu 6 ceşti de Karlsbad.

Se poate cere trecerea dela o asigurare veche la o asigurare nouă, în condiţiunile sus arătate.

Activitatea Camerei de agricultură din Brăila

Starea semănăturilor. — Pomicultura şi horticultura

Brăila, 19 Febr.

Rapoartele sosite la Camera agricolă din localitate arată că starea semănăturilor de toamnă din întregul judeţ este bună.

Datorită umidităţii atmosferice care s'a menţinut, zăpada s'a topit şi se aşteaptă ca pământul să se sbicească spre a se putea începe lucrările de primăvară.

Pentru aprovizionarea agricultorilor lipsiţi de seminţe, instituţia a primit numeroase oferte dela diverşi proprietari, însoţite de probe, ale căror lucrări sunt în parte terminate, iar altele în curs de executare, spre a se controla greutatea hectolitrică, puritatea şi puterea de germinaţie.

In acest scop, s'au întocmit tablouri de agricultori şi cantităţile necesare, în vederea stabilirii şi aplicării planului de lucru, urmând ca seminţele să se cumpere din fondul de 4 milioane 200.000 lei, acordat de minister ca prim credit.

Camera are în depozit 9.320 kg. seminţe de cânepă, 7240 kg sământă de dughie, 10.070 kg. sământă de porumb văratic şi 87.433 kg. sământă de mei, care reprezintă primul stoc de aprovizionare până la efectuarea noilor cumpărături de seminţe ce se va face în cursul acestei săptămâni.

In ce priveşte acţiunea pentru însămânţarea plantelor textile, Camera agricolă a propus ca în judeţul nostru să se însămânţeze 300 ha. cu in, 800 ha. cu cânepă şi 100 ha. cu bumbac.

ALTE REALIZARI

Pentru ridicarea pomiculturii, s'a dispus ca fiecare ocol să aibă o echipă pentru curăţatul şi stropitul pomilor cu soluţie sulfocalcică contra bolilor criptogamice.

Pentru realizarea acestui scop, s'au procurat şi distribuit ocoalelor agricole perii de sârmă, ferăstraie de mână, diverse foarfece necesare pentru altoiul şi curăţatul pomilor.

De asemeni, s'a mai hotărît înfiinţarea de grădini comunale de zarzavat şi legume.

Pentru judeţul nostru se vor înfiinţa câte două grădini irigabile de fiecare ocol, după posibilităţi, în total 10 grădini în com. Latinu şi eventual Vădeni, dacă terenul nu va fi inundat, Ruşetu, Jugureanu, Şuţeşti, Deduleşti, Insurăţei, Spiru Haret, Urleasca şi Silistraru, suprafaţa fiecărei grădini variind între 1-4 ha.

Majoritatea comunelor vor avea grădini fără irigaţie, cultivându-se ceapă, usturoi, roşii, fasole, cartofi, pepeni, etc.

Grădinile vor fi puse sub controlul şi conducerea unui specialist şi se va cere sprijinul prefecturii judeţului ca să fie retribuit din fondurile comunale.

Seminţele se vor cumpăra şi se vor distribui contra cost, numai prin ocoalele agricole.

Acum la ocoalele agricole se lucrează la instalarea răsadniţelor.

INDRUMARI AGRICOLE

Se ştie că, la şcoala de agricultură din com. Viziru au funcţionat timp de o lună cursuri de moto-cultură cu 40 elevi recrutaţi dintre copiii sătenilor din diverse judeţe, pentru conducerea tractoarelor, care sunt în preajma examenului ce se va ţine la sfârşitul acestei luni.

S'au mai luat măsuri să se ţină cursuri de iniţiere şi pregătire agricolă cu agenţii agricoli comunali, în zilele de 24 şi 25 Februarie, sub conducerea şefilor de ocoale.

In vederea muncilor agricole s'au fixat preţurile, iar biroul de specialitate şi-a terminat şi centralizat lucrările de mobilizare agricolă.

Pentru intensificarea agriculturii s'a ţinut la Camera agricolă şedinţa, la care au participat inginerii agronomi, şefii de ocoale şi administratorii de păşuni, punându-li-se în vedere ca programul de activitate agricolă de primăvară să fie realizat.

REGLEMENTAREA MUNCII IN PORTUL BRĂILA

Brăila, 20 Februarie

Prefectura judeţului nostru a primit o adresă din partea ministerului lucrărilor publice şi al comunicaţiilor, direcţiunea silozurilor regionale, adresă prin care face cunoscut că descărcarea cerealelor din căruţe în silozuri şi vice-versa se face de manual, utilizându-se pentru aceasta personal străin şi fără cunoştinţe.

Cum la nici unul din silozurile regionale din ţară nu există contract colectiv de muncă, pentru aceste operaţiuni sau o asociaţie a muncitorilor din silozuri, aşa cum există în toate porturile dunărene şi maritime, unde se manipulează cerealele, operaţiunile se fac de oameni aduşi sau propuşi.

Stabilirea unui regim legal s'ar putea legifera şi impune anumite norme în această direcţie, în sensul ca manipularea cerealelor să nu poată fi dată în exclusivitatea nici unei persoane.

Cum însă la silozurile din com. Ianca şi Făurei, s'au făcute de către organele administrative şi jandarmi presiuni energice şi repetate spre a se permite executarea operaţiilor de manipulaţie numai la anumite persoane recomandate, ministerul lucrărilor publice a solicitat prefecturii să comunice locului în drept ca silozurile să fie conduse de administraţia respectivă.

Pentru rezolvarea acestei probleme, prefectul judeţului nostru, a comunicat, cele necesare preturilor, posturilor de jandarmi şi inspectoratului muncii din localitate.

Eliberarea autorizaţiilor de comercializare a viţelor (altoi şi port-altoi)

S'a constatat că podgoriile din ţara noastră sunt compuse dintr'un foarte mare număr de varietăţi, cele mai multe din ele, neprezentând rentabilitate. Aceasta se datoreşte pepinierelor viticole, care au înmulţit şi au răspândit la voia întâmplării tot felul de sorturi, fără a fi cunoscute mai înainte.

Pentru îndreptarea acestui mare rău al viticulturii, trebue ca pepinieriştii să fie obligaţi să se aprovizioneze cu viţe altoite şi port-altoi numai din plantaţii recunoscute ca autentice.

In acest scop toţi proprietarii unor asemenea plantaţii vor primi o autorizaţie dela ministerul agriculturii, pe baza căreia fiecare din ei va avea dreptul a comercializa altoii sau port-altoii recoltaţi.

Direcţia viticulturii şi horticulturii a trimis proprietarilor de vii o circulară, prin care se arată modalitatea obţinerii autorizaţiilor. Toţi posesorii de vii, compuse din parcele de câte cel puţin 1 hectar, plantate cu câte o singură varietate, ori plantaţii de port-altoi şi care doresc să fie autorizaţi a comercializa viţe pentru altoi şi pentru port-altoi, trebue să anunţe una din staţiunile viticole: „Odobeşti-Putna" sau „Drăgăşani-Vâlcea" indicând adresa exactă, cu gara C.F.R. cea mai apropiată de localitatea în care se află plantaţia.

Staţiunea viticolă anunţată cercetează plantaţia prin specialiştii săi şi pe baza actelor ce va încheia, ministerul eliberează autorizaţia cuvenită.

Memento

CALENDAR

DUMINICA 23 FEBRUARIE

Ortod.: Policarp al Smirnei.
Catol.: Gerard.
Protest.: Egon.

S'a născut marele compozitor german Georg Friederich Haendel (1685).

Răs. soarelui 7.06.
Ap. soarelui 17.53.

LUNI 24 FEBRUARIE

Ortod.: Aflt. Cap. Sf. Ion Botez. (I şi II-a).
Catol.: Au. Matia.
Protest.: Matia.

Intemeierea Fundaţiei „Regele Ferdinand I" (1927).

Răs. soarelui 7.03.
Ap. soarelui 17.53.

FAPTE ŞI GANDURI DIN ALTE VREMI

23 Februarie

1866. A avut loc răscoala Românilor pentru abdicarea lui Alexandru Ion Cuza.

Intre domnitorul Alexandru Ion Cuza şi ţară isbucnise de mult un conflict căruia i se puse capăt prin abdicarea domnitorului întâmplată în ziua de 23 Februarie 1866. Abdicarea s'a obţinut printr'o răscoală şi pentru a se vedea cele întâmplate cu acest prilej voi reproduce un pasagiu din Istoria Românilor a lui A. D. Xenopol, arătând cum s'a ajuns la abdicarea domnitorului. Iată cum descrie istoricul nostru sfârşitul domniei lui Alexandru Ion Cuza. Era în ajunul revoluţiei „pela orele 7 seara, când domnitorul se cobora la masă, un băiat de prăvălie pătrunse până în palat şi întâmpină pe scări pe domn, spunându-i, că 4000 de oameni au să năvălească în cazarma dela Malmaison, să iee puşti şi să se repeadă asupra palatului; că armata şi chiar garda palatului erau câştigate. Domnitorul voi să dee băiatului o mulţumită, dar el refuză a primi banii. Aceasta lovi pe domnitor care chemă pe colonelul Zefcani şi pe I. G. Valintineanu şeful siguranţei. Băiatul aduse vestea unei revoluţii ce era gata să izbucnească; dar de revoluţie nici vorbă nu putea fi, după starea liniştită a poporului. Domnitorul însă se mulţumeşte a ordona să se îndoiască garda palatului. El nu ştia că însăşi garda lui era câştigată. Pela orele 4 noaptea conjuraţii intră în palat se urcă la apartamentul domnului, găsesc dormind pe sofa pe un amic al său şi îl arestează. Merg înainte. La camera unde dormea suveranul uşa era închisă. Soldaţii cu baionetele o ridic, o deschid. Domnul, deşteptat, înaintează către conjuratori cu revolverul în mână. I se zice să abdice şi i se prezintă decretul. Stil parlamentar şi chiar elegantă în expresie se puseră de amândouă părţile. Domnul nu se apără, nu descarcă pistoalele în pieptul inamicilor săi. Ceru decretul de abdicare şi subscrise pe umărul unuia din conjuraţi. Decretul spunea: **„Noi, Alexandru I, conform dorinţei naţiunei întregi şi angajamentului ce am luat la suirea mea pe tron, depun astăzi 11/13 Februarie 1866, cârma guvernului în mâinile unei locotenente domneşti şi a unui minister ales de popor".**

Pe urmă se lăsa cu totul la dispoziţia conspiratorilor care îl îmbracă în vestminte civile, îl trec printre două rânduri de soldaţi, ce înturnau spatele îl pun într'o trăsură şi-l duc la casa lui Ciocârlan.

Imediat după abdicare se alcătueşte Locotenenţa domnească compusă din generalul N. Golescu, colonelul Haralambie şi Lascăr Catargi.

După dorinţa lui, din scrisoarea adresată generalului Golescu, unde spune că „doresc, după împrejurările urmate, a mă porni din ţară cât mai în grabă", domnitorul Alexandru Ion Cuza trece granita către Braşov. Si cu drumul acesta se sfârşeşte domnia lui.

George Dincă

24 Februarie

1877. S'a născut luptătorul naţionalist Porfirie Fală. S'a născut în satul Buteşti din judeţul Bălţi. După ce termină clasele primare se duse la seminarul de învăţători din târgul Bioramcea din judeţul Cetatea Albă. Luându-şi diploma de învăţător profesează în această calitate timp de 35 de ani prin mai multe sate din Basarabia.

Când în 1917—1918 a isbucnit revoluţia rusească, Porfirie Fală fiind înregimentat în partidul naţional moldovenesc luptă cu îndârjire pentru alipirea Basarabiei la patria mumă. El a făcut parte din ceata marilor luptători naţionalişti I. Pelivan, S. Murafa şi alţii.

Pentru a trezi conştiinţa naţională a basarabenilor răspândea prin sate lucrări de ale lui, de pildă: „Ce neam suntem, Neamul, Steagul" şi altele. Colegii lui învăţători apreciindu-i calităţile l-au ales instructor al învăţământului moldovenesc. In această calitate „de instructor al învăţământului şi organizator al partidului naţional moldovenesc, lua cărţile ruseşti dela şcoli şi punea în locul lor pe cele moldoveneşti, împreună cu steagul tricolor al neamului nostru".

Toată lupta aceasta dusă cu dârzenie pentru ţara românească îl făcu să sufere schingiuiri, împreună cu familia sa, dar ca răsplată a suferinţelor a fost ales deputat şi senator în parlamentul ţării.

Dar, gândurile lui pentru trezirea naţionalităţii, s'au eternizat şi în scris prin colaborarea sa la gazetele moldoveneşti: Basarabia şi Cuvânt Moldovenesc.

Acesta a fost în câteva cuvinte luptătorul basarabean Porfirie Fală.

GEORGE DINCA

RADIO

EMISIUNI IN LIMBA ROMANA ALE POSTURILOR STRAINE DE RADIO

— (Ora românească) —

6,30: DUNAREA (325,4 m.).
17,30: DUNAREA (325.4 m.).
17.30: LONDRA (19,61 m.).
18.20: ROMA (2RO) (19.7 m.—25.51 m.).
18.45: ZEESEN (31.38 m. — 25.31 m.).
20.14: BUDAPESTA (549.5 m.).
20.15: ZEESEN (31.38 m. — 25.31 m.).
20,30: DUNAREA (325.4 m.).
20.45: ATENA (499 m. — 42.4 m.).
21: GR. II Italian (263.2 m.—221.1 m.).
21: ROMA (2OR) (31.15 m. — 25.4 m.—19.61 m.).
21.35: BELGRAD (49.18 m.).
22: LONDRA (31 m.).
22.15: ZEESEN (31.38 m. — 25.31 m.) — 25.40 m.).
22.20: ROMA (2OR) (31.15 m —25.4 m.—19.61 m.) numai Duminică.
22,30: DUNAREA 325.4 m.).

DUMINICA 23 FEBRUARIE

RADIO ROMANIA

1875 m. 160 kHz. 150 Kw.
RADIO — BUCUREŞTI
364,5 m. 823 kHz. 12 Kw.
POSTUL PE UNDE SCURTE
32,4 m. 9260 kHz. 2 Kw.

7.30: ORA DIMINEŢII. Concert de dimineaţă (discuri); Radio-jurnal (I); Continuarea concertului (discuri).

9: ORA RELIGIOASA. Transmisia serviciului religios dela Sf. Patriarhie.

11,30: ORA OSTAŞULUI. Semnal. I. Cuvânt către ostaşi; II. Fanfara Reg. de Jand. ped. cond. de maior Albulescu: Marş; III. „Leneşul satului" seenetă radiofonică de Em. Th. Brudiu.

DISTRIBUŢIA: Crainicul: I. Anastasiade; Ion, Ieneşul satului: C. Antoniu; Mărioara: Anca Saghighian; Năiţă: N.Brancomir; Un drumeţ: Călin Bodnărescu; Ilincuţa: Eugenia Popovici; Maranda: Nadia Ştefănescu; Lisandru: N. Dimitriu: Vasile: Dem. Psatta; Un drumeţ: Arsene Popovici; IV. Sextetul vocal „Cotroceni" cond. de I. Peiu: Cântece populare; V. Versuri; VI. Fanfara Reg. de Jand. ped. cond. de maior Albulescu: Cântece patriotice; VII. Marş Semnal.

12.30: Muzică variată uşoară (disc.). Maria, Marie rumba de Lecuona (voce: Eric Helgar); Ploaie de aur-vals de Waldteufel; Cel mai frumos cântec de Parr şi Lied de Borchert (voce: Erna Sack); Dulci nimicuri de Rettenberg şi Jasmine de Billy Maerl (pian: Billy Mayerls); Selecţiuni de melodii de Lehar (voce: Rauta Waara şi Peter Anders); Selecţiuni de foxtroturi: Tango de Colman; S. O. S. tango de Shefter; Ilans intermezzo de Robrecht.

13.15: Radio-jurnal (II).

13.30: Orchestra Victor Predescu: voce: Ion Luican: Potpuriu de valsuri aranjat de Billy Goldwin; Pe potecuţa din livadă, de Anghel Mildescu şi La căsuţa cu zorele de Nicuşor Bircalescu (voce: Ion Luican); Arii naţionale.

13.50: Serviciul de ştiri germane.

14: Continuarea concertului: Potpuriu de muzică românească (acordeon: Mişu Predescu acomp. de orchestră).

14.10: Radio-jurnal (III).

14.30: Continuarea concertului: Potpuriu de muzică românească aranjat de Victor Predescu (voce: Ion Luican).

15: Radio-jurnal (IV); Jurnal cultural.

15.15: Continuarea concertului Orchestrei Predescu: Ţărăncuţa, ţărăncuţă-cântec de Vasilescu; Tot ce-i românesc nu piere-cântec de Mişu Constantinescu: Mă suii pe dealul Cernei şi Ciocârlia.

15.30—16.30: WUNSCHKONZERT transmis din Berlin.

18: Cronică agricolă: Chemare către plugari, de general I. Sichitiu.

18.15: „Trio vocal „VOE BUNA" (voce: Eugen Ciorăscu, Alex. Bojenescu şi Gh. Bădulescu; la pian: Virgiliu Solomonescu); Voe bunămarş; Ellington: Caravana-fox; Lazzaro: Reginella Campagnolla; Bojenescu: Mi-a zâmbit fericireablues; Maria Grever: Ti-pi-tin, vals; Ciorăscu; Tic, tic, tic.

18.35: Muzică uşoară (discuri): Insula visului de Pizzini şi Melodie de Albanese; Serenada de Toselli şi Idilă de Lincke; Tango de Joselito; Două melodii de Curti.

19: Nicolae Petrescu: Bucureştii acum 50 de ani (II); Pe calea Victoriei; La şosea.

19.25: Gh. Bădulescu (voce): Loewe; Der Re gerbeize (I-a audiţie); b) Păstorul şi călăreţul (I-a audiţie); Botez: Bate vântule, nu sta.

19.45: Serviciul de ştiri germane.

20.20: „BOCCACCIO" operă comică de Fr. Suppé.

DISTRIBUŢIA: Boccacio: Nella Dimitriu; Lelio: Dinu Bădescu; Orlando: Şerban Tassian; Pandolfo: Gh. Oprisan; Quinquibio: Victor Alexandrescu; Tromboli: Gh. Marinescu; Cecco, cerşetor, Necunoscutul: D. Zavodnicu; Beatrice: Valentina Creţoiu-Tassian; Perronello: Victoria Costescu-Duca; Frişca: Florica Popovici; Zanetta: Lisette Dima; Crainicul: At. Mitric. Orchestra Radio dirij. de Const. Bobescu.

In pauză (21.15—21.25): Rezultatele sportive.

In pauza II-a (22 05—22.20) Radio-jurnal (VI).

22.45: Jurnal pentru străinătate în limbile germană şi italiană.

23: Muzică uşoară şi de dans (discuri): Două tangouri de Liossas; Cântecul banului de Halifax şi Columbus de Bochmann; Potpuriu din filmul „Stelele strălucesc" de Leux (pian: Herbert Jäger); Tu crezi că mă prefac-slowfox de Vasilescu (voce: Virginica Popescu); Suvenir şi Serenadă de Drdla; Un cântec vienez de Stolz şi Vals de Richartz; Cântecul păstorului-fox de Martino şi Dacă-mi vorbeşti-rumba de Mara (voce: Otello Boccaccini); Potpuriu de melodii de Walter Bromme.

23.45: Jurnal pentru străinătate în limbile franceză şi engleză.

24.00—0.30: Continuarea concertului (discuri): Foxtroturi de Clarey şi de Mahlow; Tango de Meisel (voce: Lothar Röhrig); N'am iubit niciodată-vals de Buday şi Slowfox de Fenyes; Tango fox de Halifax (pian: Peter Kreuder); Jana-dans românesc; vechiul cântec şi Prima dragoste-valsuri de Stelibsky; Onestep de Kennedy.

LUNI 24 FEBRUARIE

RADIO ROMANIA

1875 m. 160 kHz. 150 kw.
RADIO BUCUREŞTI
364,5 m. 823 kHz. 12 kw.
Postul pe unde scurte
32,4 m. 9260 kHz. 2 kw.

6.45—8.45: ORA DIMINEŢII. Concert de dimineaţă (discuri); Radio-jurnal (I); Concert de fanfară româno-german.

12.30: Muzică variată (discuri): Uvertură da „Balul" de Suullivan (Orch. simf. din Londra); Islamey de Balakireff (Orch. simf. din Londra dirij. de Goossens); Potpuriu de lieduri şi ländlere (voce: Marcel Wittrisch); Selecţiuni din „Frasquita" şi „Eva" de Lehar; Suită de dansuri de Coates.

13.15: Radio-jurnal (II).

13.30: Orchestra Radio dirij. de Th. Rogalski: Muzică în I-a audiţie Ketelbey: Coretegiu solemn; Riedel: Scene orientale; Rust: Vals de concert.

13.50: Serviciu de ştiri germane.

14: Continuarea concertului: H. Bund: Intermezzo; Richartz: Preludiu romantic.

14.10: Radio-jurnal (III).

14.30: Continuarea concertului: H. Löhr: Vals capriccio; Schröder: Suită de dansuri; a) Mazurcă; b) Gavotă; c) La faruca; d) Javaneză; e) Vals; Sibelius: Rondino; Seudler: Uvertură veselă; M. Rhode: Marş.

15: Radio-jurnal (IV); Jurnal cultural.

15.15: Muzică variată uşoară (discuri): Tobu-cântec cuban de Lecuona şi Amapola de Iacalle; Valsuri de Joh. Strauss.

18: Ora; Manuel De Falla (dis.): Dans spaniol; Nopţi în grădinile Spaniei (Orchestra simfonică dir. de Coppola; la pian: Van Barentzen); Drogostea vrăjitoare, piesă simfonică (Orch. sim. Morales).

18.40: Mircea V. Buciu-bas: Loewe: Poetul Tom-baladă; Verdi: Arie din „Simon Boccanegra"; Mozart: Arie din „Don Juan"; Dima: Ştefan Vodă şi codrul.

19: Cărţi şi reviste.

19.15: Concert de pian, Nadia ChebanSchumann: Carnaval.

19.45: Serviciu de ştiri germane.

20: Radio-jurnal (V).

20.20: Muzică din „Liliacul", „Gasparone", „Studentul cerşetor" şi „Frumoasa Galateea".

20.45: Maior Marin Alexandru: Reflecţii asupra organizării tineretului.

21: ORA ITALIEI: I. Mussolini; II. Muzică italiană (discuri): Uvertură la „Signor Bruschino" de Rossini (Orch. E. I. A. R. din Rorino); Concert în la major de Vivoldi (Orch. simf. E.I.A.R. dirij. de Ferrere); Scenă din „Mefisto" de Boito (voce: Fenelli, Paull, Masini): Nocturnă de Martucci (Orch. simf. E.I.A.R. dirij. de Ferraro); Serenadă de Micheli şi Hora licuricilor de D'Ambrosio).

22: Radio-jurnal (IV); Sport.

20.20: Suite de dansuri şi balet (disc.): Fragment din „Ospăţul păianjenului" de Roussel (Orch. Straram dirijs de Straram); Dafnis şi Chloe-cuită de Ravel (Orch. simf. din Boston dirij. de Sergiul Kussewitzky).

22.45: Jurnal pentru străinătate în limbile germană şi italiană.

23: Muzică uşoară şi de dans (discuri): Foxtroturi de Schröder şi de Lang; Lasă-ne să visăm-vals de Robrecht şi Vals de Scotti; Tango de Loubé şi In Mexic-fox de Igelhoff (voce: Peter Igelhoff); Melodie de Pörschmann; Sunt coiffeur de Pingault şi Drumul fericirii de Heymann; Valsuri din „Văduva veselă" şi „Contele de Luxemburg" de Lehar (pian: Adolf Wolff); Două melodii de Mostazo (voce: Imperio Argentina); Tango de Rodriguez şi Congo de Valdespi.

23.45: Jurnal pentru străinătate în limbile franceză şi engleză.

24—0.30: Continuarea concertului (discuri): Polca de Parlow şi Vals de Behling; Două melodii din filmul „Varietăţii" de Mercer (voce: Dick Powell); Slowfox, de Tinturin; Baby de Hollaen-der şi Nu eşti prima de Jurmann; Melodii de Benatzy (pian: Peter Kreuder); Mio caro Napoli-tango de Vasilescu (voce: Petre Alexandru).

PACE SAU RĂZBOI IN EXTREMUL ORIENT

(Urmare din pag. I-a)

unei propuneri de mediaţiune în vederea restabilirii păcei generale.

Atunci, despre ce ar fi vorba?

Insuşi d. Matsuoka, ministrul afacerilor străine al Japoniei, semnatarul acelui document diplomatic, a ţinut să declare, că n'a oferit niciodată şi niciunei naţiuni din lume o mediaţiune pentru restabilirea păcei mondiale, ci a răspuns unei întrebări a d-lui Eden, secretarul de stat britanic al afacerilor străine, în chestiunea ce priveşte mediaţia Japoniei în conflictul dintre Thailand (Siam) şi Indochina franceză.

Dar, a adăugat d. Matsuoka, deşi „a exprimat părerea sa în acest răspuns, relativ la restabilirea păcei mondiale, n'a trimis niciodată un mesaj, care să reprezinte o mediaţiune a Japoniei în acest scop".

Textul documentului n'a fost dat publicităţii, nici la Tokio şi nici la Londra, înainte de comunicarea răspunsului d-lui Eden.

După alte informaţii complimentare din Tokio, cu caracter oficios, guvernul britanic a făcut cunoscut punctul său de vedere cu privire la intenţiile atribuite Japoniei în zona de sud-est a Pacificului, iar guvernul japonez le-a respins şi a lăsat să se înţeleagă că el trebue să se simtă neliniştit în urma diferitelor măsuri cu caracter militar luate în timpul din urmă de Marea Britanie şi Statele-Unite. Cu acest prilej s'au subliniat intenţiile pacifiste ale Japoniei, atât în ce priveşte rezolvarea conflictului dintre Thailand (Siam) şi Indochina, cât şi în celelalte chestiuni, spre a se putea restabili pacea şi relaţii normale.

In concluzie, n'a fost vorba de o acţiune specială tinzând la o mediaţie a păcei generale, ci de o declaraţie generală făcută de guvernul japonez, în cadrul discuţiilor angajate cu cel englez, în legătură cu noua situaţie ce s'a creat în Pacificul de sud-est. Această situaţie s'a agravat în ultimul timp. După o comunicare a agenţiei „Domei" din Tokio, trupele din Indochina franceză, au reînceput eri ostilităţile împotriva celor thailandeze, în zona frontierei orientale. Atacul acestor trupe ar fi fost sprijinit de aviaţia britanică.

Dacă faptul s'ar confirma, negocierile de pace de la Tokio, dintre Thailand şi Indochina franceză vor fi rupte şi războiul între cele două ţări va continua.

Englezii transportă şi ei trupe din Australia, cu materialul de război necesar, la Singapore; în peninsula Malacca şi în Birmania orientală, în zona frontierei Thailandului (Siam); iar americanii au început de eri să transporte trupe, la Manilla — capitala insulelor Filipine — din faţa coastei de est a Indochinei franceze.

Guvernatorul general al Birmaniei (Burma) a declarat eri în Parlament, că în cazul unui război, Birmania nu va rămâne izolată, deoarece face parte integrantă din organizaţia extrem-orientală a imperiului britanic.

Marea Britanie cooperează astfel cu Statele-Unite, spre a'şi menţine şi întări poziţiile lor strategice din Asia extrem meridională şi din archipelagurile învecinate ale Pacificului, căutând să bareze drumul Japoniei, a cărei expansiune economică şi politică în aceste părţi, nu convine intereselor lor.

Care sunt posesiunile şi poziţiile strategice ale Marei Britanii si Statelor Unite din Asia extrem meridională şi Pacificul învecinat?

Marea Britanie stăpâneşte Birmania (Burma), o parte din peninsula Malacca cu insula Singapore, insula Honkong de lângă Canton-ul chinezesc, partea de nord-vest a insulei Borneo; iar Statele-Unite dispun de archipelagul Filipine, a cărui independenţă a recunoscut-o acum câtiva ani cu condiţia să evacueze insulele sale în 1946.

In apropiere de peninsula Malacca, se înşiruesc insulele Sumatra, Iava, Timor şi altele mai mici, care sunt posesiuni olandeze. Toate aceste ţări, regiuni şi insule, sunt bogate în materii prime.

Sumatra şi Iava sunt mari producătoare de cauciuc; în partea de nord a insulei Borneo. — regiunea Sarawak, care e în posesiunea Marei Britanii, sunt exploatări însemnate petrolifere; iar prin strâmtoarea Malacca de lângă Singapore, care e poarta cea mare ce comandă eşirea Oceanului Pacific spre Oceanul Indian, Marea Roşie şi Mediterana, trec anual, cu vapoarele, 50 milioane tone mărfuri, dintre care majoritatea lor e formată din materii prime şi alimentare.

Iată pentru ce interese considerabile, Marea Britanie caută, în acord cu Statele-Unite, să întărească şi să menţină poziţiile lor strategice din aceste părţi ale Extremului Orient, spre a putea astfel bara drumul Japoniei spre sud.

Poziţiile strategice principale sunt bazele britanice de la Hongkong şi Singapore şi baza americană dela Manilla (capitala insulelor Filipine), unde se găseşte flota asiatică a Statelor-Unite. Cea mai principală este Singapore. Ea e bastionul statelor britanice din Malacca şi comandă marele drum maritim ce trece prin strâmtoarea Malacca. Pe când baza din insula Hongkong e un post înaintat britanic, care nu dispune de echipamentul modern, în ce priveşte instalaţiile portuare. navale şi aeriene, Singapore este baza cea mai modern organizată din Extremul Orient. Ea posedă toate avantagiile unei baze navale şi aeriene, perfect echipate şi fortificate. Insula Singapore e situată în faţa coastei Johore. Două braţe strâmte de mare o separă de continentul asiatic.

Unica cale de acces e la est. unde e intrarea strâmtorii.

Noua bază navală britanică, care dispune de mari docuri flotante capabile să adăpostească vase cu un tonaj de 35.000 tone, e situată la nordul insulei; iar oraşul Singapore şi portul Keppel, se găsesc la sud. O cale ferată leagă Singapore de Thailand (Siam). Un mare număr de aerodromuri britanice sunt înşirate de-alungul coastei. Cum s'ar putea ataca poziţia dela Singapore?

Prin insulele Filipine, Borneo, Sumatra, Iava, sau prin Thailand (Siam), adică prin peninsula Malacca. Ori, insulele Filipine sunt până la 1946 sub control american. Manila e baza navală a flotei asiatice americană şi aci au început să sosească de câteva zile trupele aduse din Statele-Unite. Thailand nu este sub controlul militar al Japoniei, iar insulele Sumatra şi Iava, aflate sub protectoratul Olandei, sunt separate de Singapore şi peninsula Malacca, de strâmtorile cu acelaş nume, controlate şi minate de Marea Britanie.

INTRE TURCI ŞI BULGARI

(Urmare din pagina I-a)

găsim dincolo de Dunăre. Precum am pomenit mai sus, proprietatea rurală era în mâinile turcilor, iar când a încetat stăpânirea turcească, proprietarii turci au părăsit teritoriile peste care nu mai fâlfâia steagul semilunei. Acest exod a înlesnit foarte mult guvernelor creştine, care s'au instalat, împroprietărirea ţăranilor, cărora li s'au împărţit moşiile părăsite de vechii proprietari.

Pe de altă parte, lipsa unei clase de mijloc, a unei pături creştine oarecum mai înstărite şi care să fi participat la guvernarea ţării, a avut şi altă urmare importantă: noile state creştine — în deosebi Serbia şi Bulgaria — s'au pomenit fără o clasă conducătoare pregătită pentru a cârmui ţara, fără aristocraţie, ba chiar fără o pătură burgheză de oarecare însemnătate. Cârmuitori şi burghezi au trebuit să fie recrutaţi şi formaţi din sânul păturei ţărăneşti sau din elemente venite de afară.

Trecând acum la raporturile dintre bulgari şi turci sau — mai precis — dintre poporul bulgar şi stăpânirea turcească, sunt de făcut, pe bază de date istorice, următoarele constatări: lupta de renaştere culturală şi naţională şi, ca o consecinţă logică, de renaştere politică a bulgarilor începe cam după jumătatea secolului al 19-lea.

Incepe în România, unde se bucură de simpatia şi sprijinul efectiv al guvernelor şi opiniei publice româneşti, şi începe şi dincolo de Dunăre, numai că aici se mărgineşte la renaşterea culturală şi religioasă. Bunăoară, în ziarele şi alte publicaţii bulgăreşti ce apăreau în ţară se striga: „Jos Sultanul!" pe când în publicaţiile similare dela Constantinopol se striga: „Trăiască Sultanul!"

Sprijiniţi de Rusia, bulgarii obţin în anul 1871 dreptul de a înfiinţa la Constantinopol un Exarhat independent de Patriarhatul grec şi dreptul la câţiva episcopi în Bulgaria propriu zisă şi în Macedonia.

In 1878, cu ajutorul ruşilor şi românilor, ia din nou fiinţă statul bulgăresc autonom, un stat ale cărui frontiere, aşa cum fuseseră fixate prin tratatul dela San-Stefano, se întindeau până în Albania.

In 1885, bulgarii anexează Rumelia Orientală, pusă sub directa suveranitate a sultanului. Totuşi, Turcia nu le declară război. In locul turcilor, pornesc sârbii în războiul, care s'a terminat prin pacea încheiată la Bucureşti în anul 1886.

De atunci, bulgarii s'au bătut împotriva turcilor în războaiele balcanice din 1912—913, iar alături de turci, în războiul mondial.

N. BATZARIA

BALUL PUBLICIŞTILOR ROMÂNI

Din cauza împrejurărilor, balul A. P. R., organizat pentru Duminică, 23 Februarie în saloanele ARTA din str. Batişte, se amână la 22 Aprilie a. c. (a treia zi de Paşti).

FRITZ şi FRANTZ

Azi MATINEU ora 3.30 SEARA ora 8

Ultimele 5 spectacole

TEATRUL DIN SĂRINDAR

Joi 27 Februarie PREMIERA GÂŞTELE

Mâine 3 Spectacole Ora 10.30 dim. Ora 3.30 p. m. şi la 8 SEARA

ACTUALITATEA ŞTIINŢIFICĂ

URAGANELE

Forţele naturii, deslănţuite până la **fortissimo**, încearcă tot mai des puterea de rezistenţă a locuitorilor acestui glob. Ca şi cum războiul, cu pierderile lui de oameni şi de avuţii, n'ar fi fost de-ajuns, avem de suferit cutremure, inundaţii şi uragane. Prăpădul abătut asupra Lisabonei şi peste o bună parte din Spania este încă proaspăt în memoria noastră. Telegramele ne-au adus toate amănuntele posibile, cu cifre impresionante.

Oamenii de ştiinţă îşi vor spune şi ei cuvântul, îndată ce vor fi examinat fenomenele pe temeiul înregistrărilor şi în lumina disciplinei lor.

In rândurile de mai jos vom trece în revistă, sumar, câteva noţiuni asupra capitolului uraganelor, — din fericire necunoscute la noi — în toată grozăvia lor.

Vânturile devin uragane atunci când depăşesc iuţeala de 250 km. pe oră. Fie că e numit atunci **tyfoon**, fie că e numit **bagnio**, fie că e numit **ciclon**, uraganul are efecte la fel de distrugătoare şi perimetrul pustiit atinge câtiva kilometri în unele cazuri, ca să ajungă şi la maxime de 300—400 km.

Uraganele pot fi calde sau reci. Cele calde sunt de tipul cunoscut de obicei sub numele **foehn**. Numele lor se schimbă cu ţara.

In Mediterana apuseană uraganul cald se numeşte **sirocco**; în America de sud i se spune **zonda**; în sudul Asiei, **simunul**; în vestul Africei, **harmattan**.

Uraganele reci sunt bora din Adriatica; **mistralul** din sudul Franţei; **buranul** din Rusia; **parupero** din America de sud sau **blizzard** din Statele-Unite.

Există apoi vânturile gheţarilor, care suflă zi şi noapte de pe culmea gheţarului. Avalanşa este mişcarea unei masse de aer produsă de alunecarea zăpezilor. In Elveţia o avalanşă a fost atât de puternică încât brazii au fost rupţi de vânt la 500 metri depărtare de massa de zăpadă care se prăbuşea. Un vânt cu un caracter asemănător a fost provocat de marele meteorit care a căzut în Siberia la 30 Iunie 1908. Mişcarea aerului a fost atât de puternică încât pădurea din jur a fost desrădăcinată şi arsă pe o rază de 10 kilometri.

Vânturile puternice duc cu ele, până la sute de kilometri, pulberi şi părticele de pământ.

In fiecare an milioane de tone de pulberi sunt suflate de pe faţa pământului şi purtate la mari depărtări înainte de a fi lăsate să cadă din nou pe pământ. Balonul stratosferic „Explorer II" a găsit în 1936, la 12.000 metri înălţime, pulberi şi spori de pe pământ.

Tot vânturile puternice transportă pulberile exploziilor vulcanice. Anul 1816, numit de obicei „anul fără vară" a fost precedat de o erupţie gigantică a vulcanului Tomboro, din insulele Sonde. Erupţia aceasta a aruncat în văzduh, după calculele vulcanologilor, cel puţin 36 km. cubi de materie solidă. Purtate de vânturi în păturile superioare ale atmosferei, pulberile erupţiei au creat un adevărat ecran care a împiedicat căldura soarelui să ajungă până la scoarţa pământului. Tot astfel erupţiile vulcanilor Mont Pelée, în 1902, şi Katmai din Alaska, în 1912, au fost urmate de perioade de răcire generală în emisferul nordic.

*

Cicloanele care bântue uscatul sunt mult mai pustiitoare decât cele care răscolesc apele mărilor. Uneori, cicloanele ating pământul numai o clipă; alteori, ele străbat sute de kilometri, pustiind unele localităţi, evitând altele şi continuându-şi acţiunea devastatoare câtiva kilometri mai departe. De-obicei, acţiunea ciclonului se simte pe o lărgime de 100—150 metri — adică ceva mai mult decât lărgimea unei străzi. Astfel se explică de ce, în oraşele din centrul Americei, unele străzi au de suferit de pe urma unui ciclon, în timp ce altele nu.

Ciclonul apare la orice ore, deşi se pare că are o preferinţă pentru orele după-amiezii, tot astfel cum apare de regulă în lunile Aprilie, Mai şi Iunie. Statele-Unite deţin un trist record pe tărâmul acesta: în 1925, un singur ciclon a costat viaţa a 794 persoane, după ce bântuise trei state — Missouri, Illinois şi Indiana.

In timp ce un uragan poate dura zile întregi, ciclonul rareori depăşeşte o oră. Dar aceasta este o slabă mângâiere dacă ne gândim la ciclonul care a măturat oraşul St. Louis în 1927, omorând 85 persoane, rănind 1300, făcând pagube de 15.000.000 dolari — totul în cinci minute.

Aerul prins într'un ciclon se învârteşte cu iuţeala de 500 până la 900 km. pe oră. Nu s'a construit încă aparatul suficient de rezistent ca să poată măsura cu precizie un vânt atât de iute. In centrul spiralei ciclonului, presiunea este mai mică din cauza forţei centrifuge a vârtejului. Se produce aci un vid parţial care poate fi asemuit cu vârtejul ce se formează când scoatem dopul unei băi — cu excepţia că, în acest caz, mişcarea este în sens invers. Vidul acesta parţial poartă vina tuturor relelor pe care le produce ciclonul.

Meteorologii şi-au putut explica perfect care sunt condiţiile ce dau naştere unui ciclon: e de-ajuns ca aerul cald si umed să fie împins din locul lui de aerul rece. Fiind mai uşor decât aerul rece, aerul cald începe să se urce şi aerul rece îi ia locul. Când această mişcare se produce repede, începe şi vârtejul — conform unei legi bine cunoscute fizicienilor.

Pe măsură ce umezeala se condensează, aerul cald se încălzeşte şi mai mult şi deci se urcă şi mai repede. Cu cât se ridică mai repede, cu atât vârtejul e mai puternic, se alungeşte şi, la un moment dat, vârful vârtejului atinge pământul. Atunci începe acţiunea distrugătoare a fenomenului. S'au văzut cazuri când ciclonul a smuls stâlpi de telegraf şi i-a înfipt în ziduri, la sute de metri depărtare; s'au văzute fire de pae înfipte ca nişte săgeţi în uşa de lemn a unei locuinţe; s'au văzut gâşte jumulite cu desăvârşire...

*

Mai bine de trei sferturi din pierderile de vieţi omeneşti şi de bunuri sunt provocate de inundaţiile ce însoţesc de-obicei uraganele. Marea se ridică brusc peste ţărmuri şi nimeni nu poate scăpa valurilor uriaşe. Aceste fenomene nu sunt încă perfect explicate.

Probabil că cea mai mare catastrofă de acest fel a fost aceea dela 7 Octombrie 1737, la gura fluviului Hooghly, în golful Bengal.

Uraganul a distrus mii de vase şi de clădiri, valurile s'au ridicat cu 12 metri peste ţărm şi 300.000 oameni şi-au pierdut viaţa într'o singură zi.

Adesea ploaia care însoţeşte într'o singură zi un uragan sau un ciclon egalează sau întrece cantitatea de ploae căzută într'un an în acel punct.

Coincidenţa între cutremure, cicloane şi uragane a fost observată de multe ori. Un specialist, C. F. Brooks, o atribue stării nestabile a scoarţei pământului şi deplasărilor de presiune produse de un uragan. El a calculat că o scădere de 20 milimetri a presiunii barometrice ridică o sarcină de aproape două milioane tone de pe fiecare kilometru patrat din suprafaţa pământului, în timp ce ridicarea nivelului mării cu 3 metri adaogă o sarcină de nouă milioane tone pe fiecare kilometru patrat. Efectul produs de această încordare poate constitui „amorsarea" suficientă ca să deslănţue un cutremur de pământ. Dar aceasta e numai o teorie. Cum verificările experimentale sunt imposibile în această direcţie, ea aşteaptă confirmarea din alte isvoare.